

Вищий навчальний заклад «НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антимонopolьне законодавство

ОНП «ПРАВО»

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ВНД-23	Антимонopolьне законодавство	Вибіркова навчальна дисципліна	перший (бакалаврський)	4	8	5	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, структурно-правовий аналізу ринків, кейс-метод (розбір реальних рішень і судових прецедентів), практикум з розрахунку ринкових часток і підготовки заяв на концентрацію, рольові ігри (імітація перевірок або засідань Антимонopolьного комітету), а також інші методи відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування у здобувачів першого (бакалаврського) рівня фахових знань щодо правових засад захисту економічної конкуренції, опанування механізмів запобігання монополізації ринків та недобросовісній конкуренції, а також розвиток практичних навичок представництва інтересів суб'єктів господарювання в органах Антимонopolьного комітету та судах у конкуренційних спорах.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК07	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
ЗК16	Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недобросовісності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.
------	---

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН01	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН18	Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
ПРН19	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН20	Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.
ПРН21	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.
ПРН22	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Конкуренційне право в системі права України

Поняття, предмет та методи антимонопольно-конкурентного права. Система законодавства про захист економічної конкуренції. Економічна конкуренція як об'єкт правового захисту. Принципи антимонопольної діяльності держави. Міжнародні стандарти та адаптація законодавства України до конкурентного права ЄС.

Тема 2. Правовий статус Антимонопольного комітету України

Місце Комітету в системі органів державної влади та його правова природа. Система, завдання та повноваження органів Комітету. Правовий статус державного уповноваженого та голів територіальних відділень. Взаємодія з правоохоронними органами та іншими регуляторами. Порядок прийняття рішень та їх правова сила.

Тема 3. Монопольне становище на ринку

Поняття ринку та методика визначення його меж. Правові критерії визначення монопольного становища суб'єкта. Поняття та види зловживання домінуючим становищем. Колективне домінування: правові ознаки та наслідки. Природні монополії: правовий режим та особливості регулювання.

Тема 4. Антиконтурентні узгоджені дії

Поняття та класифікація узгоджених дій суб'єктів господарювання. Картельні змови: правова кваліфікація та доказування. Особливості «горизонтальних» і «вертикальних» антиконкурентних угод. Правові підстави звільнення від відповідальності. Дозволи на узгоджені дії: процедура отримання та умови.

Тема 5. Контроль за економічною концентрацією

Поняття економічної концентрації та її види. Правові пороги та критерії, що потребують дозволу на концентрацію. Процедура розгляду заяв про надання дозволу на концентрацію. Підстави для заборони концентрації та умови її проведення (зобов'язання). Відповідальність за здійснення концентрації без отримання дозволу.

Тема 6. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції

Поняття та форми недобросовісної конкуренції згідно із законом. Правовий захист від неправомірного використання позначень та ділової репутації. Юридична кваліфікація дискредитації суб'єкта господарювання та шпигунства. Порівняльна реклама: правові межі та порушення. Процедура розгляду справ про недобросовісну конкуренцію.

Тема 7. Антиконтурентні дії органів влади та державна допомога

Правова кваліфікація антиконтурентних дій органів влади та місцевого самоврядування. Юридичні наслідки прийняття актів, що обмежують конкуренцію на ринку. Система моніторингу та контролю державної допомоги суб'єктам господарювання. Поняття недопустимої державної допомоги та процедура її повернення. Роль Антимонопольного комітету як уповноваженого органу з питань державної допомоги.

Тема 8. Відповідальність та процесуальні аспекти в антимонопольному праві

Система санкцій за порушення антимонопольного законодавства. Порядок розслідування справ про порушення законодавства про захист конкуренції. Права суб'єктів господарювання під час проведення перевірок. Судовий порядок оскарження рішень Антимонопольного комітету. Примусове виконання рішень та стягнення пені.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

У межах самостійної роботи здобувачам рекомендується проходження онлайн-курсів на міжнародних освітніх платформах з метою розширення професійних компетентностей.

Рекомендовані платформи:

- Alison (Introduction to Intellectual Property Rights and Competition Law: <https://alison.com/course/introduction-to-intellectual-property-rights-and-competition-law>; Microeconomics: Competition in the Marketplace: <https://alison.com/course/microeconomics-competition-in-the-marketplace>);

- Coursera (Legal Foundations for Entrepreneurs: <https://www.coursera.org/learn/legal-foundations-for-entrepreneurs>).

Опрацювання зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи за зверненням здобувача в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf>).

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

Методи оцінювання: для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо; для підсумкового контролю проведення диференційованого заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення завдань, виконання вправ тощо.).

Засоби діагностики результатів навчання. Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою. Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60									Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Самостійна робота		
6 балів	7 балів	6 балів	6 балів	7 балів	6 балів	6 балів	6 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Антимонопольно-конкурентне право: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти ступеня магістра права усіх форм навчання / В.В. Добровольська, О.О. Квасницька, О.Р. Гофман, Д.В. Зятіна. Одеса, 2021. 131 с.

2. Коломоєць Т.О., Філіпова Т.Л. Адміністративні процедури у сфері захисту економічної конкуренції в Україні: теоретичний, нормативний та праксеологічний аспекти: монографія. Запоріжжя: ЗНУ, 2014. 224 с.

3. Омельченко Л.В. Механізм забезпечення захисту конкуренції в Україні: адміністративно-правовий аспект: монографія. Одеса: ВД «Гельветика», 2021. 220 с.

4. Садюк А. Розширення інституційної спроможності регулятора у сфері захисту конкуренції. Migration & Law. 2024. Vol. 4(2). pp. 70-81.

5. Тетарчук І.В. Антимонопольне конкурентне право України: навч. посіб. для підготовки до іспитів. Київ: ЦУЛ, 2020. 174 с.

6. Швидка Т.І. Антимонопольне-конкурентне право: навч. посіб. Харків: Право, 2024. 184 с.

7. Швидка Т.І. Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації: монографія. Харків: Право, 2020. 376 с.

8. Штулер І., Садюк А. Спільні риси між доктриною «Essential Facilities» та регулюванням штучного інтелекту: аналіз монополії та доступу до критичних ресурсів. Migration & Law. 2024. Vol. 4(5). pp. 61-79.

Викладач: Садюк Андрій Валентинович, кандидат економічних наук, доцент кафедри маркетингу, менеджменту та комерції.

Гарант освітньої програми:

Козакова Ірина Віталіївна

кандидат юридичних наук, доцент